

حکم نوحه خوانی و عزاداری

در نهی از نوحه خوانی و عزاداری به روایاتی استناد شده آیا صحیح است؟ سؤال- در نهی از نوحه خوانی و عزاداری به روایات زیر استناد نموده اند:

الف- پیامبر صلی الله علیه و آله: النَّبَاحَةُ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ. مَنْ لَا يَحْضُرُهُ الْفَقِيهَةُ: ج ۴ ص ۳۷۶.

ب- عن ابن مسعود قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لَيْسَ مِنْنا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ وَ شَقَّ الْجُيُوبَ. مَسْكَنُ الْفُؤَادِ عِنْدَ فَقْدِ الْأَحَبَّةِ وَ الْأَوْلَادِ: ص ۱۰۸.

پیامبر خدا فرمود: از ما نیستند کسانی که (به هنگام مصیبت) بر گونه ها بزنند و گریبان ها پاره کنند. توضیح: نقل است آن زمان که چشم حضرت زینب بر سر مبارک برادرش افتاد، دست برد و گریبان خویش پاره کرد.

ج- عَلِيٌّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنِ السَّكُونِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله: ضَرْبُ الْمُسْلِمِ يَدَهُ عَلَى فَخْذِهِ عِنْدَ الْمَصِيبَةِ إِحْبَاطٌ لِأَجْرِهِ. الْكَافِي: ج ۳ ص ۲۲۴ ح ۴.

پیامبر خدا فرمود: مسلمان به هنگام مصیبت چون با دست خویش به ران خود بکوبد، مزدش نابود می شود. نظر حضرت عالی در این مورد چیست؟

جواب- روایاتی وجود دارند که دلالت بر جواز (نباحه) نوحه گری بر غیر معصوم از نزدیکان می کنند، اگر شامل دروغ نباشند. و اگر شامل دروغ باشند حرام خواهد بود. و اظهار جزع و فزع و انواع عزاداری مرسوم میان شیعیان تحت نظر و تأیید و تقریر حضرات اهل بیت نبوت علیهم السلام و فقهای شیعه در طی چهارده قرن بوده است، نه تنها حرام نیست بلکه موجب تقرب الی الله و ثواب و اجر عظیم و بهترین نوع تعظیم شعائر الله عزوجل می باشد، و احادیثی نیز در تشویق و ترغیب بر آن ها وجود دارد، و تعظیم شعائر و آنچه ارتباط با آنان دارد، تعظیم دین می باشد.

و روایاتی که ذکر نموده اید، حمل بر عدم جواز نباحه و سوگواری بر کافران در زمان جاهلیت و بر سر قبور آنان می شود. و روایت ابن مسعود مرفوع و فاقد اعتبار است. و روایت کافی ضعیف است و گویای احباط اجر می باشد و دلالت بر حرمت این کار نمی کند، و چنانچه گفتیم این برای غیر معصومین است و برای آن حضرات دلایل جواز ویژه خود را دارد، و نه تنها حرام نیست بلکه بنابر آیه مودت، واجب است، اظهار فرح در ایام سرور آنان و اظهار مصیبت در ایام عزای آنان.¹

و گریبان پاره نمودن حضرت زینب سلام الله علیها و سر شکستن حضرتش از بهترین نوع عزاداری بر سالار شهیدان است که اجر عظیمی را برای آن حضرت به ارمغان آورده است.

و در موثقه ابن سدید از امام جعفر صادق علیه السلام است که:

«... وَ قَدْ شَقَّقَ الْجُيُوبَ، وَ لَطَمَ الْخُدُودَ الْفَاطِمِيَّاتُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ عَلَى مِثْلِهِ تَلَطَّمُ الْخُدُودُ، وَ شَقَّقُ الْجُيُوبَ».²

... و به درستی که زنان فاطمی برای مصیبت حسین بن علی علیه السلام گریبان ها پاره کردند، و بر گونه های خود لطمه زدند، و بر مانند او بر گونه ها لطمه زده شود، و گریبان ها پاره گردد.

1 - الخصال: ج ۲ ص ۶۱۰-۶۳۵ ح 10- حَدَّثَنَا أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنُ عُبَيْدِ الْيَقْطِينِي، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَحْيَى، عَنِ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ، عَنِ أَبِي بَصِيرٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنِ جَدِّي، عَنِ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ: أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَّمَ أَصْحَابَهُ فِي مَجْلَسٍ وَاحِدٍ أَرْبَعَمِائَةَ بَابٍ مِمَّا يَصْلُحُ لِلْمُسْلِمِ فِي دِينِهِ وَ دُنْيَاهُ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ... إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَطَّلَعَ إِلَى الْأَرْضِ فَأَخْتَارَنَا، وَ اخْتَارَ لَنَا شِيعَةً يَنْصُرُونَنَا، وَ يَفْرَحُونَ لِفَرَحِنَا، وَ يَحْزَنُونَ لِحَزْنِنَا، وَ يَبْذُلُونَ أَمْوَالَهُمْ وَ أَنْفُسَهُمْ فِينَا، أَنْتَ لَنَا مِثْلُ الْيَوْمِ

2 - التَّهْذِيبُ: ج ٨ ص ٣٢٥ ب ح ١٢٠٧-٢٣. و ذكر أحمد بن محمد بن داود القمّي في نوادره قال: روى محمد بن عيسى عن أخيه جعفر بن عيسى عن خالد بن سدير أخى حنان بن سدير قال: سألت أبا عبد الله عليه السلام عن رجل شقّ ثوبه على أبيه أو على أمه أو على أخيه أو على قريب له فقال: لا بأس بشقّ الجيوب قد شقّ موسى بن عمران على أخيه هارون ولا يشقّ الوالد على ولده ولا زوج على امرأته ولا تشقّ المرأة على زوجها ولا إذا شقّ زوج على امرأته أو والد على ولده فكفّارته حنث يمين ولا صلاة لهما حتى يكفرا ويتوبا من ذلك وإذا خدشت المرأة وجهها أو جرت شعرها أو نتفتت في جز الشعر عتق رقبة أو صيام شهرين متتابعين أو إطعام ستين مسكينا وفي الخدش إذا دميت وفي التفت كفارة حنث يمين ولا شيء في اللطم على الخدود سوى الاستغفار والتوبة. وقد شققن الجيوب ولطمن الخدود الفاطميات على الحسين بن علي عليه السلام وعلى مثله لطمن الخدود وشققن الجيوب.